



ROLA EDUKACJI I AKTYWIZACJI SPOŁECZEŃSTWA W OCHRONIE PRZYRODY NA PRZYKŁADZIE PROJEKTÓW REALIZOWANYCH PRZEZ RDOŚ W KRAKOWIE





- ✓ Tytuł projektu: OCHRONA ZAGROŻONYCH GATUNKÓW I SIEDLISK CHRONIONYCH W RAMACH SIECI NATURA 2000 W MAŁOPOLSCE
- ✓ Źródło finansowania: POLiŚ – konkurs ogłoszony przez Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych.
- ✓ Całkowity budżet projektu: 15 564 700,00 zł
- ✓ Kwota dofinansowana przez UE: 13 228 773,90 zł
- ✓ Beneficjent: REGIONALNA DYREKCJA OCHRONY ŚRODOWISKA W KRAKOWIE
- ✓ Okres realizacji projektu: od 23.03.2017 r. do 30 września 2023 r.
- ✓ www projektu: <http://krakow.rdos.gov.pl/chiroksero>





OCHRONA ZAGROŻONYCH GATUNKÓW I SIEDLISK CHRONIONYCH W RAMACH SIECI NATURA 2000 W MAŁOPOLSCE

Projekt nakierowany jest na realizację zadań równoległe w dwóch obszarach:

OCHRONA GATUNKÓW NIETOPERZY I ICH SIEDLISK

dr inż. arch. Michał Włodarczyk, Gł. specjalista ds. technicznych

OCHRONA MURAW KSEROTERMICZNYCH ORAZ GATUNKÓW ZWIĄZANYCH Z TYM SIEDLISKIEM

dr Anna Trojecka-Brzezińska, Specjalista ds. muraw kserotermicznych





EDUKACJA:

- Organizowanie spotkań ze społecznościami lokalnymi, szkoły, urzędy, koła mieszkańców
- Przedstawianie celów ochrony gatunków w projekcie poprzez poprawę warunków siedliskowych
- Wynikające korzyści dla społeczności
- Likwidacja mitów i uprzedzeń
- Prezentacje podczas uroczystości lokalnych
- Konkursy tematyczne i warsztaty tematyczne

AKTYWIZACJA:

- Udział przedstawicieli lokalnych społeczności podczas prowadzonych prac,
- Udział w radach budowy i informacje o stanie stanowisk
- Zgłaszanie przez przedstawicieli środowisk lokalnych zauważanych nieprawidłowości,
- Przedstawianie przez przedstawicieli własnych propozycji wspierania ochrony gatunkowej
- Informacje o pojawianiu się nietoperzy również w innych miejscach

REALIZACJE PROJEKTOWE:

- Remonty pokryć dachowych na obiektach zabytkowych,
- Wykonywanie rekonstrukcji nasadzeń zieleni
- Wykonywanie pielęgnacji zieleni zabytkowej w obszarach stanowisk nietoperzy
- Prowadzenie prac konserwacyjno adaptacyjnych w obiektach inżynierskich
- Optymalizacja oświetlenia i likwidacja zanieczyszczenia światłem



KONFERENCJA : „UDZIAŁ SPOŁECZEŃSTWA W PLANOWANIU, ZARZĄDZANIU I OCHRONIE KRAJOBRAZU”

WARSZAWA, 14 wrzesień 2022 r.



**Ochrona zagrożonych gatunków i siedlisk chronionych
w ramach sieci Natura 2000 w Małopolsce**

południowa część Małopolski

powiaty:

gorlicki,

limanowski,

nowosądecki

nowotarski,

myślenicki,



Legenda

- Miejsca realizacji projektu (murawy kserotermiczne)
- Miejsca realizacji projektu (nietoperze)
- Granica województwa
- Granica powiatu
- Lasy
- Zabudowa





NASZE REALIZACJE:

Nocek duży

Podkowiec mały

Nocek orzęsiony



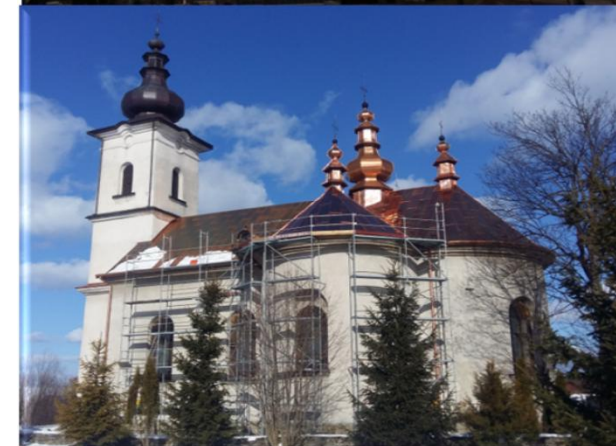
Kościół we Floryncie przed remontem w 2017 roku oraz po remoncie w 2018 roku.



Kościół w Szczawnicy przed remontem w 2017 roku oraz po remoncie w 2019 roku.



Kościół w Izbach przed remontem w 2017 roku oraz po remoncie w 2020 roku.





Kościół w Szyku przed remontem w 2017 roku oraz po remoncie w 2020 roku.



Kościół w Wojkowej przed remontem w 2017 roku oraz po remoncie w 2020 roku.



Kościół w Gruszowie przed remontem w 2017 roku oraz po remoncie w 2020 roku.





Kościół w Łukowicy przed remontem w 2017 roku oraz po remoncie w 2020 roku.



Dawna Plebania w Krościenku n/d Dunajcem przed remontem w 2017 roku oraz po remoncie w 2020 roku.



Kościół w Łącku przed remontem w 2016 roku oraz po remoncie w 2021 roku.



KONFERENCJA : „UDZIAŁ SPOŁECZEŃSTWA W PLANOWANIU, ZARZĄDZANIU I OCHRONIE KRAJOBRAZU”

WARSZAWA, 14 wrzesień 2022 r.



KONFERENCJA : „UDZIAŁ SPOŁECZEŃSTWA W PLANOWANIU, ZARZĄDZANIU I OCHRONIE KRAJOBRAZU”

WARSZAWA, 14 wrzesień 2022 r.





Fundusze Europejskie Infrastruktura i Środowisko

Rzeczpospolita Polska

Unia Europejska Fundusz Spójności

Ochrona zagrożonych gatunków i siedlisk chronionych w ramach sieci Natura 2000 w Małopolsce

Cel projektu: Utrzymanie siedlisk nietoperzy w obiektach zabytkowych

Beneficjent: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Krakowie

www.mapadotacji.gov.pl

W trakcie projektu powstało w sumie 18 tablic pamiątkowych i edukacyjnych.

PROJEKTY PIELEGNACJI I NASADZEŃ

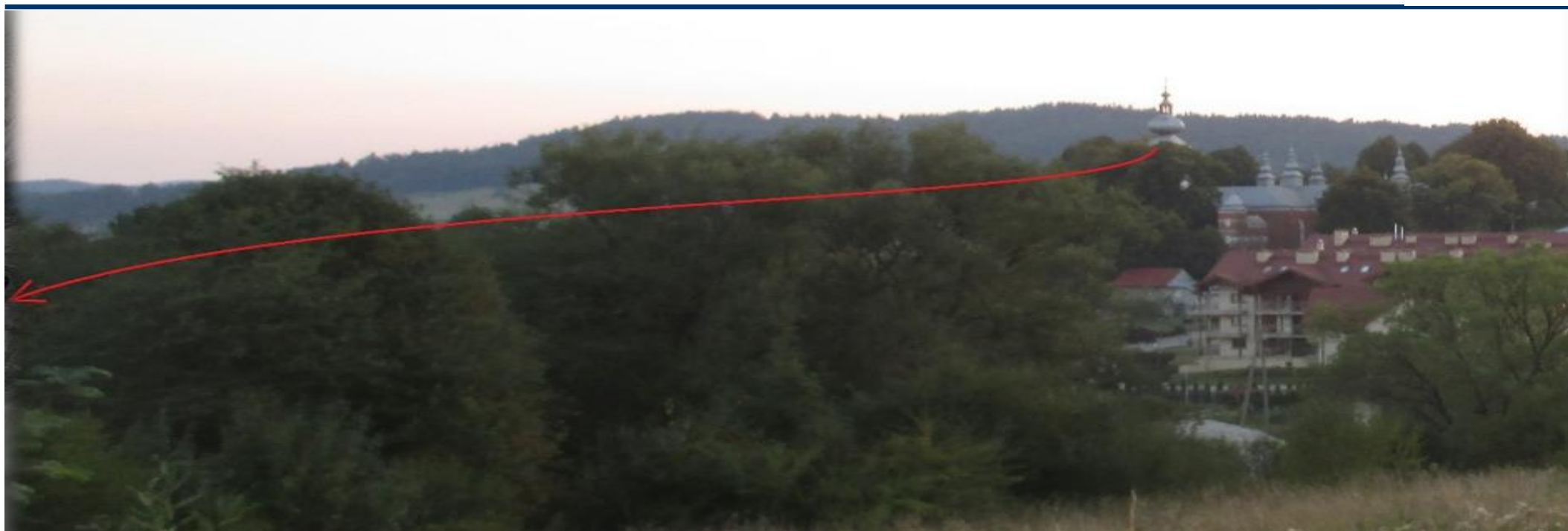




NASADZENIA ŚRÓDPOLNE

KONFERENCJA : „UDZIAŁ SPOŁECZEŃSTWA W PLANOWANIU, ZARZĄDZANIU I OCHRONIE KRAJOBRAZU”

WARSZAWA, 14 wrzesień 2022 r.



KONFERENCJA : „UDZIAŁ SPOŁECZEŃSTWA W PLANOWANIU, ZARZĄDZANIU I OCHRONIE KRAJOBRAZU”

WARSZAWA, 14 wrzesień 2022 r.

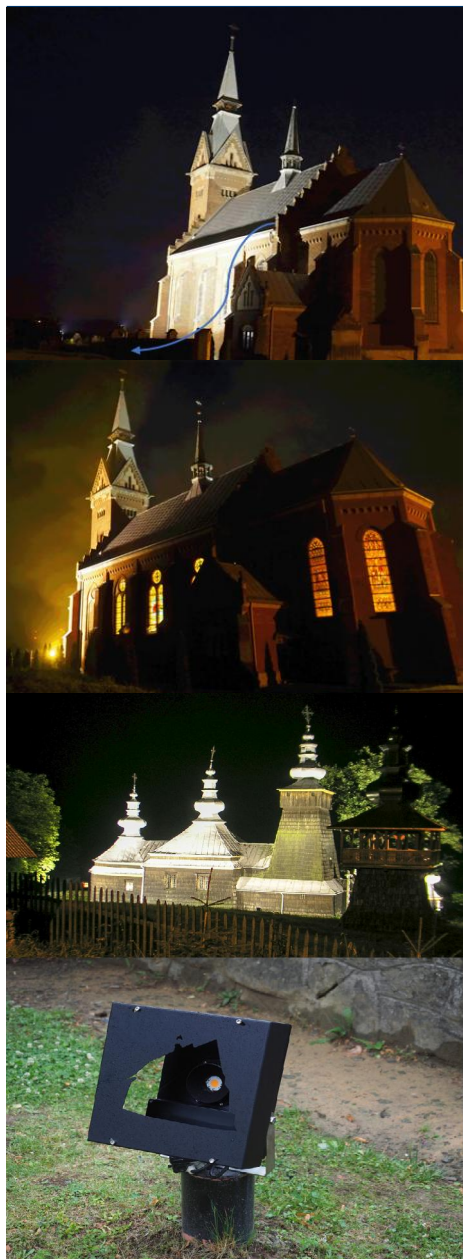


OPTYMALIZACJA OSWIETLENIA



KONFERENCJA : „UDZIAŁ SPOŁECZEŃSTWA W PLANOWANIU, ZARZĄDZANIU I OCHRONIE KRAJOBRAZU”

WARSZAWA, 14 wrzesień 2022 r.



KONFERENCJA : „UDZIAŁ SPOŁECZEŃSTWA W PLANOWANIU, ZARZĄDZANIU I OCHRONIE KRAJOBRAZU”

WARSZAWA, 14 wrzesień 2022 r.





OCHRONA KRAJOBRAZU KULTUROWEGO A REALIZACJA PROJEKTU



OCHRONA NIETOPERZY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

STANOWISKA LETNIE

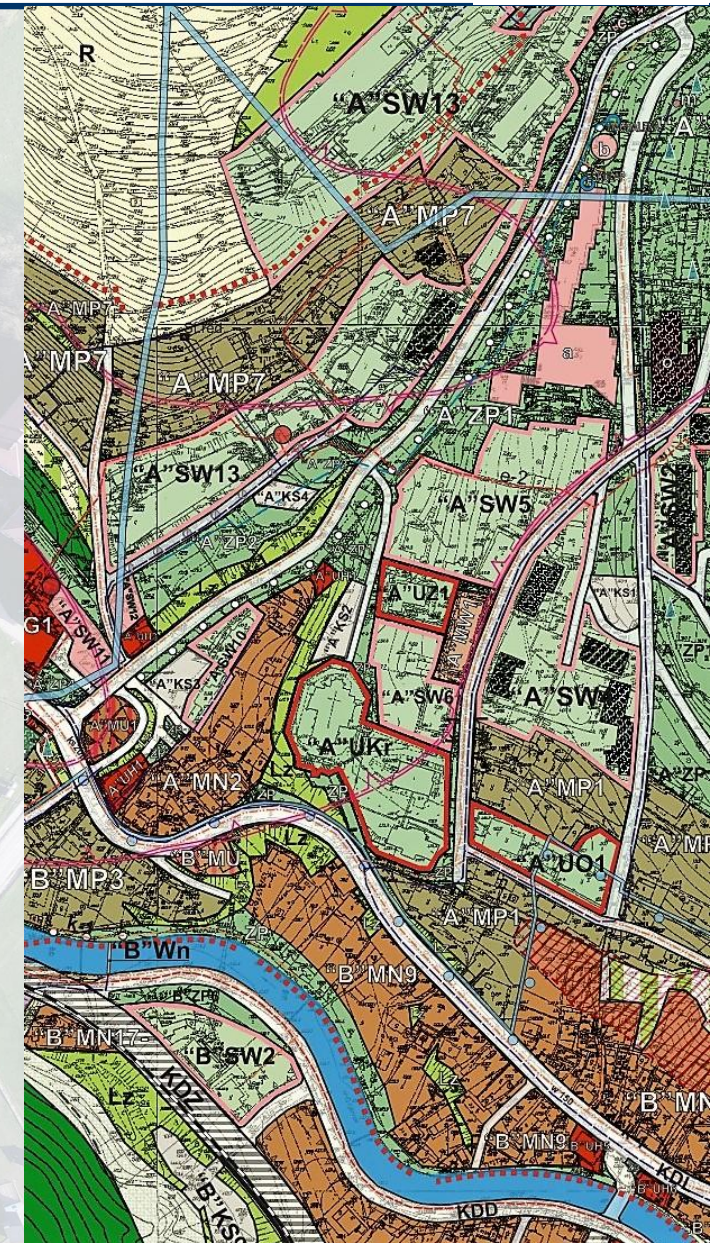
ZIMOWISKA

TRASY PRZELOTU



Podstawowym aktem prawnym regulującym proces planowania w Polsce jest Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Zgodnie z tą ustawą, zadaniem planowania przestrzennego jest przeznaczanie terenów na wybrane cele – kształtowanie przestrzeni – oraz określanie zagospodarowania tych terenów, przyjmując za zasadę zrównoważony rozwój jako podstawę wszelkich działań.

Pod pojęciem zrównoważonego rozwoju należy rozumieć rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń.





Wszystkie domowe gatunki nietoperzy są ściśle chronione zgodnie z federalnymi i bawarskimi przepisami dotyczącymi ochrony przyrody. Co oznacza że nie wolno ich niepokoić, łąpać lub zabijać. Nasze domostwa i przestrzeń życiowa są również chronione. Ale same wymogi prawne nie wystarczą. Skuteczna ochrona jest możliwa tylko poprzez konkretne zachowanie i poprawę ich przestrzeni życiowej i pomieszczeń ich pobytu.

Ochrona nietoperzy nazywana jest przede wszystkim jako ochrona biotopów. W krajobrazie kulturowym natomiast oznacza głównie ekstensywne i przyjazne dla środowiska gospodarowanie gruntami, zachowanie rezerw terenów pod zbiorniki wodne, miejsca zakrzewione i łąki oraz eliminację lub przynajmniej daleko idące ograniczenie stosowania pestycydów.

Na terenach leśnych wymogiem są nasadzenia drzew liściastych i lasów mieszanych, przekształcanie monotonicznych lasów iglastych i utrzymywanie możliwie największego udziału starych i martwych drzew jest działaniem wspierającym poprawę bytu nietoperzy.

We wsiach i miasteczkach nietoperze często mają do czynienia z naturalnymi biotopami jak ogród, parki i tereny zielone.

Równie ważnym wkładem w ochronę nietoperzy jest zachowanie i stwarzanie dogodnych dla nich miejsc pobytu letniego i zimowania. Wszelkie prace budowlane w budynkach, w których występują nietoperze powinny być wykonywane tylko w miesiącach jesiennych i zimowych. W ten sam sposób należy dbać i chronić ich otwory wlotowe do schronień na strychach, szczytach dachów, markiz, żaluzji, pod drewnianymi okładzinami a także w piwnicach.

Ze względu na ochroną nietoperzy a także w interesie własnym powinniśmy unikać stosowania toksycznych środków do konserwacji drewna w budynkach i wokół nich.

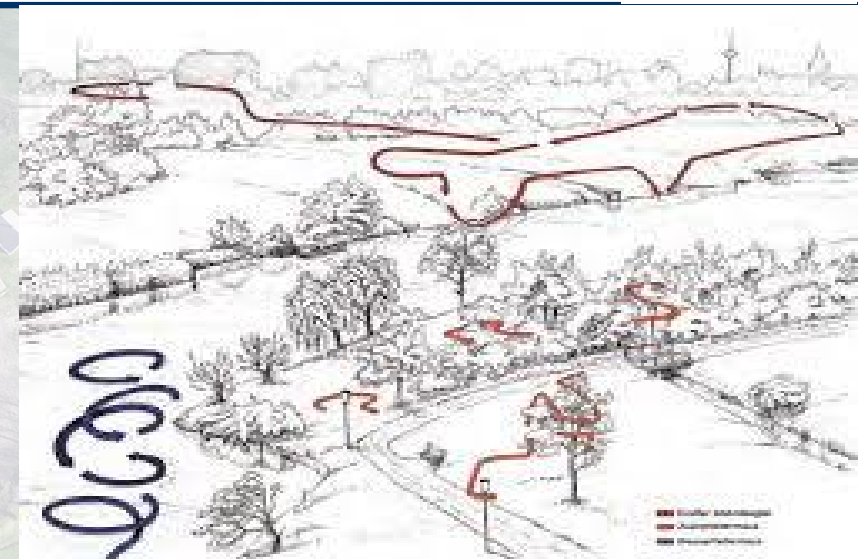
Tam, gdzie występują nietoperze, przyroda jest w dużej mierze nietknięta.

Odejście ich jest złym znakiem jakości środowiska dla nas - ludzi.

Propozycje zapisów do Planów Miejsowych

Należy zadbać o zapisy Planów Miejsowych, zarówno w części opisowej jak i rysunkowej zapewniających:

- Utrzymanie liniowych elementów krajobrazu w postaci zieleni wysokiej, pełniących funkcję tras przelotu nietoperzy pomiędzy ich siedliskami, pomiędzy koloniami, a także miejscami żerowania
- Utrzymanie zieleni wysokiej w bezpośrednim otoczeniu obiektów, będących stanowiskami kolonii rozrodczych nietoperzy (na rysunku planu powinna być wrysowana granica bezpośredniego otoczenia obiektu), pełniącej funkcję trasy przelotu nietoperzy,
- W sytuacji usuwania drzew i krzewów na trasie przelotu należy zastosować nasadzenia zastępcze uzupełniające lukę w trasie przelotu, nasadzenia powinny swoimi parametrami umożliwić ciągłość tras nietoperzy, (na rysunku planu powinna być wrysowana strefa przelotu oraz miejsca kolonii i żerowisk),
- Utrzymanie i kształtowanie nowych ciągów zieleni i korytarzy ekologicznych dla tworzenia nowych miejsc żerowisk

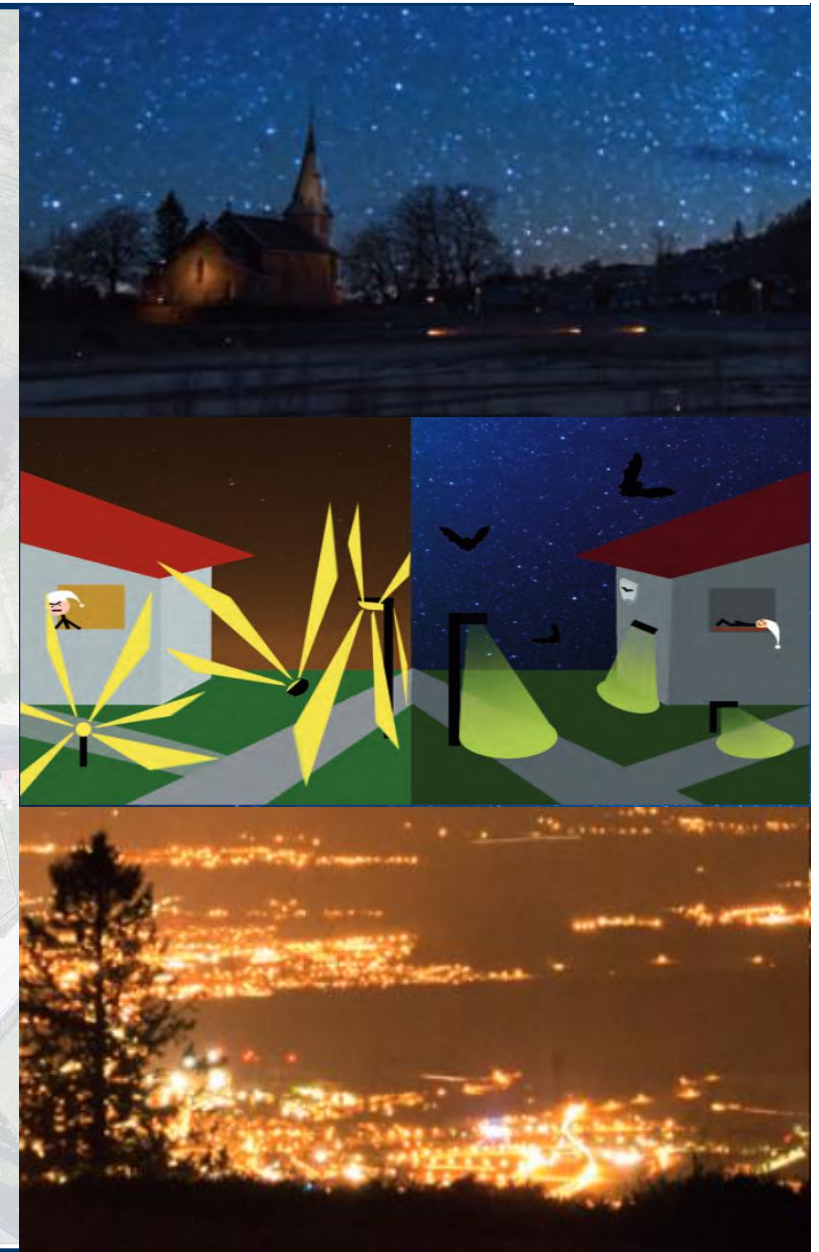


Należy zadbać o zapisy Planów Miejscowych, zarówno w części opisowej jak i rysunkowej dotyczących:

- eliminacji zagrożenia dla nietoperzy ze strony **iluminacji** poprzez dostosowanie oświetlenia zewnętrznego na trasach migracji nietoperzy
- Montażu oświetlenia zewnętrznego obiektów i ulic w sposób nieoświetlający zieleni wysokiej:
 - rosnącej w bezpośrednim sąsiedztwie obiektu ze stanowiskiem kolonii rozrodczej nietoperzy,
 - drzew i krzewów stanowiących trasy migracji na żerowiska

proste zasady aby zmniejszyć zanieczyszczenie światłem w nocy:

- oświetlajmy środowisko domowe tylko tam, gdzie jest to potrzebne i ma sens. Spowoduje to powrót do nocy i oszczędność energii.
- używajmy narzędzi, takich jak timery, ściemniacze i prawidłowo ustawione czujniki ruchu, i preferujmy ciepłe (bursztynowe) a nie zimne (niebieskawe) światło. Specjalne „światła nietoperzy” o wąskim spektrum światła - przyjemne światło przy minimalnym negatywnym wpływie na nietoperze.
- mocujmy oprawy oświetleniowe nad obiektami, które mają być oświetlone, kierując stożek światła w dół, a nie odwrotnie.
- unikajmy oświetlenia przy zbiornikach wodnych i większych roślinach, ponieważ są one szczególnie ważne dla nietoperzy jako żerowisk
- używajmy żarówek innych niż UV, aby owady nie były przez nie przyciągane





WNIOSKI

- Należy zapewnić właściwą ochronę i zachowanie obiektom zabytkowym dopuszczając ich remonty i przebudowy przy zachowaniu ich wartości kulturowych jak i przyrodniczych,
- Efekty realizacji projektu "Ochrona zagrożonych gatunków i siedlisk chronionych w ramach sieci Natura 2000 w Małopolsce" uzupełniają bazę wiedzy o środowiskowych warunkach architektoniczno-urbanistycznego kształtowania przestrzeni – krajobrazu kulturowego, wpływają na rozbudowę sposobów i metod pozyskiwania, przetwarzania i udostępniania danych niezbędnych dla funkcjonowania tej bazy.
- Za istotne wskazuje się:
uwzględnianie możliwości i zdolności procesu planowania przestrzennego, jako skutecznego narzędzia w kształtowaniu warunków nie tylko dla ochrony zastanych wartości, ochrony zagrożonych gatunków i siedlisk chronionych, ale przede wszystkim dla tworzenia i kształtowania optymalnych warunków rozwoju bioróżnorodności w przestrzeni,
- uzupełnianie specjalistycznych ocen stanu środowiska i jego zasobów wraz z formułowaniem krajobrazowych, kulturowych i przyrodniczych warunków kształtowania środowiska,
- określanie zasad i reguł, wykorzystanie wiedzy i umiejętności twórczego działania w zakresie kształtowania i rozwoju,
- od umiejętności, wiedzy i doświadczenia autorów rozwiązań realizacyjnych zależy osiągnięcie podstawowych celów projektu ale także osiągnięcie efektów o znaczeniu krajowym i europejskim,



KONTAKT DO ZESPOŁU PROJEKTOWEGO

KOORDYNATOR:

Mariola Klimska tel.12 619 81 48

mariola.klimska@krakow.rdos.gov.pl

SPECJALISTA DS..TECHNICZNYCH:

Michał Włodarczyk tel.660 435 179

michal.wlodarczyk@krakow.rdos.gov.pl

Dziękuję za uwagę